

Onderwerp Aandeelhouderschap AquaMinerals
Versienummer 1
Dossiernummer 2354
D&H datum dinsdag 9 november 2021
Wijze agenderen Openbaar

1) Het gevraagde besluit

- I. Akkoord te gaan met het aankopen door het college van 653 aandelen AquaMinerals BV tegen een bedrag van € 70.000,-.
- II. Een uitzondering te maken op hetgeen daarover is opgenomen in de Nota Verbonden Partijen en de directeur Ontwikkeling namens Delfland af te vaardigen naar de aandeelhoudersvergadering van AquaMinerals BV.
- III. Kennis te nemen van de Toetredingsovereenkomst en de Participatieovereenkomst met AquaMinerals BV.

2) Aanleiding

Grondstoffen worden schaarser en afvalwater en reststromen daarmee waardevoller, zowel financieel als vanuit het oogpunt van verduurzaming. Delfland wil in 2030 50 % minder grondstoffen gebruiken en in 2050 100 % circulair zijn. Om die redenen streeft Delfland ernaar om op termijn waar dat mogelijk is, naast energie ook grondstoffen te winnen en duurzaam hergebruik toe te passen. In dat kader is onderzocht in welke mate AquaMinerals - als belangrijkste dienstverlener op dit vlak - als kennis- en servicepartner kan optreden. AquaMinerals stelt zich tot doel het actief verlenen van diensten aan participanten om voor huidige en in de toekomst te verwachten grondstoffen uit de watercyclus economische- en duurzaamheidswaarde te creëren.

De commissie Waterketens en Emissies (CWE) van de Unie van Waterschappen heeft in mei 2020 besloten om vanuit de Energie- en Grondstoffenfabriek de markactiviteiten in publiek partnerschap met AquaMinerals BV uit te voeren. Daarnaast heeft de Unie van Waterschappen een opdracht aan AquaMinerals gegeven om de regierol in te vullen van het plan voor de robuuste slibverwerking.

De vijf waterschappen Aa en Maas, Zuiderzeeland, Amstel, Gooi en Vecht, Hollands Noorderkwartier en Stichtse Rijnlanden zijn Delfland reeds voorgegaan door aandeelhouder te worden van AquaMinerals BV. De verwachting is dat meerdere waterschappen de komende tijd zullen volgen.

Delfland wil bij deze beweging aansluiten en verwacht dat het aandeelhouderschap met AquaMinerals BV individuele voordelen brengt alsmede schaalvoordelen en vergroting van de collectieve innovatiekracht van onze sector, zeker bij een toename van het aantal waterschappen dat instapt.

Door aandeelhouder te worden, kan Delfland maximaal gebruik maken van de diensten van AquaMinerals BV. D&H is voornemens om aandelen te kopen in het AquaMinerals BV en vraagt hiervoor instemming van de VV.

3) Beoogd effect

Dossiernummer: 2354

Delfland wil zorgen dat grondstoffen uit onze processen en werkzaamheden op een maatschappelijk verantwoorde wijze rendabel en duurzaam worden afgezet. Dit vergt specifieke kennis en kunde die wij minder goed beheersen. AquaMinerals BV kan hierbij een belangrijke rol spelen als grondstoffenmakelaar. Door de volumes van de verschillende waterschappen te bundelen kan AquaMinerals BV tot betere prijzen komen. De innovatiekracht van de sector op dit thema wordt versterkt omdat kennis, ervaring en competenties bij één partij worden gebundeld. Door aandeelhouder te worden, kan Delfland maximaal gebruik maken van de diensten van AquaMinerals BV.

4) Kernboodschap

Delfland wordt aandeelhouder van AquaMinerals B.V. AquaMinerals B.V. is een bedrijf dat zonder winstoogmerk productmarktcombinaties ontwikkelt voor de afzet van reststromen tot waardevolle grondstoffen en biedt de benodigde specifieke expertise. AquaMinerals gaat voor Delfland werken aan de afzet van grondstoffen en het toepassen van reststoffen uit het waterbeheer verzorgen door het ontwikkelen van productmarktcombinaties. AquaMinerals is een professionele non-profit organisatie die landelijk vertrouwen geniet. Hun dienstverlening begint op het punt waar de kennis van Delfland ophoudt. Het bedrijf is al ruim twintig jaar het shared service center van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven om de afzet van rest- en grondstoffen te verzorgen. In essentie biedt AquaMinerals individuele 'ontzorging' van Delfland in combinatie met de juiste competenties, expertise en schaalvoordelen door collectieve afzetkanalen te ontwikkelen.

5) Historie – eerdere besluitvorming

Strategie Delfland Circulair (17 mei 2018 vastgesteld door Verenigde Vergadering):

- Delfland wil in 2030 50 % minder grondstoffen gebruiken en in 2050 100 % circulair zijn.
- Delfland wil strategische samenwerking aangaan om kringlopen te sluiten.

Strategie Transitie Waterketen 2050 (27 mei 2021 vastgesteld door de Verenigde Vergadering):

- Meer gezuiverd water en stedelijk water als bron voor zoetwater;
- Energie-efficiëntere waterketen op weg naar klimaatneutraliteit in 2050;
- Meer grondstoffen terugwinnen uit de waterketen en leveren.

Door de UvW Commissie Waterketen en Emissies is in mei 2020 besloten om marktactiviteiten vanuit het platform "de Energie en Grondstoffenfabriek" in publiek partnerschap met AquaMinerals uit te voeren;

Daarnaast heeft de Unie van Waterschappen een opdracht aan AquaMinerals gegeven om de regierol in te vullen voor uitvoering van het plan voor de robuuste slibverwerking.

6) Regelgeving en Beleid

In het Waterbeheerplan 2016-2021 en het Bestuursakkoord 2019-2023 "Iedereen aan de slag voor water" heeft Delfland aangegeven kringlopen te zullen sluiten, het terugwinnen van grondstoffen centraal te laten plaatsvinden en daarin verbindend te willen samenwerken met andere partijen. Het programma Duurzaam Circulair geeft hier handen en voeten aan.

De Nota verbonden partijen (2013) biedt het kader van Delfland voor het aangaan van nieuwe participaties. Aandeelhouder worden van AquaMinerals B.V. voldoet aan de voorwaarden van het afwegingskader dat in de Nota is opgenomen (zie bijlage 2).

7) Financiën

Aanschaf aandelen AquaMinerals

De waarde van een aandeel in 2020 is € 105,- en is gebaseerd op het eigen vermogen (1,3 miljoen euro) gedeeld door het aantal uitstaande aandelen (12.300 stuks waarvan 10.444 aan drinkwaterbedrijven en 1.856 aan de al deelnemende waterschappen). Momenteel heeft

Dossiernummer: 2354

AquaMinerals aandelen uitgegeven aan de drinkwaterbedrijven en is voornemens een gelijk aantal aandelen uit te geven aan de 21 waterschappen. De verdeling van de aandelen tussen de waterschappen wordt gedaan op basis van het aantal vervuilingseenheden. Voor Delfland betekent dit een éénmalige investering van circa € 70.000,- voor 653 aandelen.

De aanschaf van deze aandelen brengt een financiële verplichting met zich mee en het genoemde aanschaf bedrag van € 70.000,- zal op de financiële balans komen te staan. In de Kadernota onder Besturing Zuiveringsproces (BZP) is hier reeds rekening mee gehouden en dit bedrag is opgenomen in de begroting 2022. De jaarlijkse rente die deze verplichting met zich meebrengt, is te verwaarlozen.

Kosten te betalen aan AquaMinerals

De participanten betalen jaarlijks een bijdrage aan AquaMinerals ter dekking van hun organisatiekosten. De bijdrage van de participanten is proportioneel aan het door hen aangeboden volume en bedraagt ongeveer € 5 per ton materiaal. Deze kosten worden opgenomen in de exploitatiebegroting.

Opbrengsten

Als vervolg op de stap om aandeelhouder te worden, zal met AquaMinerals een privaatrechtelijke overeenkomst worden afgesloten waarin afspraken over de dienstverlening worden vastgelegd. Deze overeenkomst zal ter besluitvorming worden voorgelegd aan het college. De dienstverlening van AquaMinerals leidt mogelijk tot inkomsten door meer opbrengst op bestaande producten of op de markt brengen van nieuwe producten. De budgettaire ruimte die hierdoor mogelijk ontstaat, wordt bij voorkeur aangewend voor verdere innovatie en productontwikkeling. Eén en ander zal in het college voorstel worden opgenomen.

Fiscaliteiten

Het aandeelhouder zijn van AquaMinerals heeft geen fiscale consequenties. De verkoop van restproducten/ grondstoffen heeft wel fiscale consequenties. Bij de verkoop van restproducten/ grondstoffen treedt Delfland namelijk op als ondernemer voor de btw. Dit betekent dat Delfland bij verkoop van restproducten/grondstoffen btw in rekening moet brengen op de factuur. Afhankelijk van de producten zal dan 21% BTW (of 9%) worden ontvangen welke moet worden afgedragen aan de belastingdienst in de periodieke aangifte BTW. Daarnaast kan de BTW die betrekking heeft op het vervaardigen en of verkopen van deze restproducten/ grondstoffen worden teruggevraagd. Bij het behalen van een positief saldo op de fabricage en verkoop van restproducten/ grondstoffen zal op jaarbasis vennootschapsbelasting moeten worden betaald.

8) Duurzaamheid

Aandeelhouder worden van AquaMinerals moet voor versnelling van het circulair maken van grondstoffen gaan zorgen. AquaMinerals is erbij gebaat zoveel mogelijk reststromen duurzaam en lucratief te laten omzetten in grondstoffen zodat er meer waarde uit wordt gehaald. Dit past binnen de strategie Duurzaam Circulair waarin Delfland in 2050 100 % circulair wil zijn.

9) Organisatorische en personele consequenties

Aandeelhouder worden van en samenwerking met AquaMinerals vraagt tijd en aandacht van Delfland. De inschatting is dat deze werkzaamheden beperkte bestuurlijke aandacht kost en in totaal ongeveer 0,1 tot 0,2 fte ambtelijke inzet vragen en wordt met de huidige formatie gedaan. Het kent twee aspecten:

1. Aandeelhouder worden betekent mede-eigenaar worden. De invulling van deze eigenaarsrol gebeurt via de Algemene Aandeelhoudersvergadering (AvA). Dit betekent dat via de AvA mee besloten gaat en moet worden over de belangrijkste beslissingen en strategische doelstellingen van het bedrijf. Dat betreft zaken als benoemen en ontslaan van de bestuurders en de commissarissen, de balans en de jaarrekening, vaststellen en wijzigen van

statuten. Andere participerende waterschappen zijn in de AvA vertegenwoordigd op directieniveau. Namens Delfland zal de directeur Ontwikkeling deelnemen aan de AvA.

2. Voor het afnemen van diensten ontstaat een opdrachtgever-opdrachtnemer relatie en zal een separate leveringsovereenkomst worden afgesloten. Het afsluiten van deze overeenkomst is een bevoegdheid van het college. Daarnaast gaat Delfland contract-/accountmanagement voor AquaMinerals inrichten.

10) OR

Niet van toepassing

11) Risico's en beheersmaatregelen

Aandeelhouder worden van Aquaminerals betekent voor Delfland:

- beperkte financiële risico's: Aandelen kopen is een éénmalige investering. De stap om aandeelhouder te worden, heeft voor Delfland geen speculatief doel. AquaMinerals speculeert niet, investeert niet in activa en heeft geen schulden. In de afgelopen 20 jaar zijn de aandelen van AquaMinerals in waarde gestegen. Mocht het bestuur besluiten om geen aandeelhouder meer te willen zijn, om wat voor reden dan ook, dan is AquaMinerals verplicht om de aandelen terug te kopen tegen de prijs van dat moment.

Daarnaast kan sprake zijn van lopende verplichtingen die voortkomen uit de privaatrechtelijke Leveringsovereenkomst die het college met AquaMinerals gaat afsluiten als de VV instemt met aandeelhouder worden. Ook als de aandelen worden verkocht, dienen deze verplichtingen conform de overeenkomst nagekomen te worden.

De organisatiekosten van AquaMinerals worden jaarlijks verrekend met de aandeelhouders en zijn proportioneel aan het aangeboden volume. Geen volume betekent geen verrekening.

De Participatieovereenkomst kent een bepaling 'entreegelden' voor nieuwe aandeelhouders. Deze heeft tot doel om een extra bijdrage te kunnen vragen wanneer een nieuwe toetredster onevenredig veel gebruik maakt van een ontwikkeling of innovatie die bekostigd is door de bestaande participanten. Met AquaMinerals is afgesproken dat dit voor Delfland niet van toepassing is.

Het financieel risico van aandeelhouder worden is hiermee erg klein.

- Geen verplichtingen op voorhand: Om daadwerkelijk grondstoffen te gaan vermarkten, wordt een apart leveringscontract gesloten dat een bestuurlijk besluit van het college vraagt;
- er is geen sprake van overdracht van bevoegdheden of verantwoordelijkheden.

Beleid Verbonden Partijen

Met de aanschaf van aandelen van AquaMinerals ontstaat voor Delfland een nieuwe verbonden partij waarover verantwoording en rapportage zal plaatsvinden. Deze toetreding voldoet aan de Nota Verbonden Partijen (bijlage 2). Belangrijk criterium in het afwegingskader van de Nota betreft de noodzaak dat het een publiek belang danwel taak betreft. De interpretatie van het begrip 'publiek belang' is niet éénduidig. In dit geval wordt verduurzaming, het tegengaan van klimaatverandering en de transitie naar circulariteit en de bijdrage die Delfland daarin kan doen gezien als een publiek belang. Terugwinnen van grondstoffen uit onze processen en werkzaamheden en die zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken draagt bij aan die circulaire transitie. Het heeft een toegevoegde waarde dat Delfland zich bemoeit met het terugwinnen van grondstoffen uit onze processen en werkzaamheden die we uitvoeren. Conform het Afwegingskader is deelname in AquaMinerals mogelijk.

In lijn met de aanbevelingen uit het onderzoek dat de Rekeningcommissie heeft uitgevoerd naar de verbonden partijen zal gestuurd worden op doelrealisatie door het inrichten van contractmanagement. De informatievoorziening naar en sturingsmogelijkheden van de VV verloopt via de P&C cyclus waarin zal worden gerapporteerd over financiën, doelrealisatie en risico's.

Juridische aspecten

Het aandeelhouder worden van AquaMinerals is niet strijdig met mededingingsrecht en staatssteun-regels.

Dossiernummer: 2354

Evaluatie

Met AquaMinerals is afgesproken dat na de eerste twee jaar de samenwerking met AquaMinerals wordt geëvalueerd. Op basis van de evaluatie besluit Delfland of gebruik gemaakt gaat worden van de mogelijkheid om na de eerste 3 jaar de aandelen weer terug te verkopen aan AquaMinerals.

12) Communicatie (in- en extern) en participatie

Aandeelhouder worden van AquaMinerals BV geeft een impuls aan alle waterschappen en helpt om de volgende, noodzakelijke ontwikkelstap naar circulariteit te maken. Toetreding biedt kansen voor het profileren van Delfland als een van de voorlopers en de waterschappen in het algemeen als duurzame organisaties. Het besluit wordt gecommuniceerd in de D&H Nieuwsbrief. Er wordt een persbericht verstuurd in afstemming met AquaMinerals BV en de vakpers wordt actief benaderd.

13) Bekendmaking en vervolgprocedure

Indien de Verenigde Vergadering instemt met dit voorstel, wordt Delfland per 1 juli 2022 aandeelhouder van AquaMinerals BV.

In overleg met AquaMinerals B.V. worden de stukken voorbereid die nodig zijn om aandeelhouder te worden en ter besluitvorming voorgelegd aan het college. Het betreft de Toetredingsovereenkomst, de Participatieovereenkomst en een volmacht voor de notaris.

Vervolgens wordt een Leveringsovereenkomst opgesteld en ter besluitvorming voorgelegd aan het college. Hierin worden de afspraken vastgelegd betreffende de levering van reststromen van Delfland aan AquaMinerals.

14) Bevoegd orgaan

Waterschapswet art 99

De VV stelt de begroting vast en heeft daarmee het budgetrecht.

Delegatiebesluit art. 2 lid 16.

Het sluiten van privaatrechtelijke overeenkomsten is door de VV gedelegeerd aan D&H.

Nota Verbonden Partijen

Het college legt een ontwerpbesluit tot deelname aan – of oprichting van - een verbonden partij voor aan de VV. De VV kan dan ten aanzien van het aangaan van een deelname haar eisen, wensen en/of bedenkingen kenbaar maken.

15) Toelichting

Circulaire ambities en reststoffen

Onze ambities op het gebied van duurzaamheid en circulariteit zijn hoog en vragen actie, resultaten en professionaliteit. Hergebruik van reststoffen die vrijkomen bij onze processen is één van de stappen die we willen zetten om meer circulair te worden. Voorbeelden daarvan zijn de productie en afzet van 7 miljoen kuub groen gas per jaar. Op AWZI Houtrust wordt 2000 ton zuiver en vloeibaar CO2 per jaar geleverd aan een marktpartij. Delfland heeft dat de afgelopen jaren in eigen beheer ontwikkeld, de markt verkend en ontsloten en contracten met afnemers afgesloten. We verwachten in de nabije toekomst veel meer reststoffen te kunnen gaan hergebruiken.

Samenwerkingspartner

Als wij voor al deze stoffen de ontwikkeling, marktverkenning en afzet in eigen beheer gaan doen vraagt dit veel personele inzet en kennis en competenties die niet direct samenhangen met onze primaire werkzaamheden als waterschap. Het vergt specifieke kennis van de markt maar ook zeker van wetgeving hieromtrent.

Dossiernummer: 2354

Waterschappen blijken die kennis op dit moment onvoldoende in huis te hebben. Het doorontwikkelen van afzetroutes van teruggewonnen grondstoffen en het ontwikkelen van nieuwe routes voor nieuwe grondstoffen komt hierdoor niet of nauwelijks van de grond. We zoeken daarom een partij die ons kan ontzorgen en helpt om onze ambities te realiseren. Het idee is dat we zo met minder inspanning meer circulaire ambities kunnen verwezenlijken.

De drinkwaterbedrijven in Nederland hadden 20 jaar geleden een vergelijkbare behoefte en hebben toen gezamenlijk de Reststoffenunie opgericht, tegenwoordig AquaMinerals BV. AquaMinerals BV is een bedrijf zonder winstoogmerk dat optreedt als het shared service center van alle Nederlandse drinkwaterbedrijven om de afzet van rest- en grondstoffen te verzorgen. In essentie biedt AquaMinerals BV individuele 'ontzorging' in combinatie met de juiste competenties, expertise en schaalvoordelen door collectieve vermarkting. Het bedrijf heeft zich de afgelopen 20 jaar bewezen als betrouwbaar, stabiel en kundig en geniet landelijk vertrouwen.

Bij de Nederlandse waterschappen is een groeiende behoefte om reststoffen terug te winnen en af te zetten en hiervoor ontzorgd te worden door een externe partij. De waterschappen Aa en Maas, Zuiderzeeland, Amstel, Gooi en Vecht, Hollands Noorderkwartier en Stichtse Rijnlanden zijn Delfland voorgegaan en een nauwe samenwerking aangegaan met AquaMinerals door aandeelhouder te worden. De verwachting is dat meerdere waterschappen de komende tijd volgen.

Delfland verwacht dat het aangaan van een samenwerking met AquaMinerals niet alleen voordelen brengt voor Delfland alleen, maar ook leidt tot schaalvoordelen en meer collectieve innovatiekracht van onze sector. Om die reden is in de UvW Commissie Waterketen en Emissies in mei 2020 besloten om marktactiviteiten vanuit het platform "de Energie- en Grondstoffenfabriek" in publiek partnerschap met AquaMinerals uit te voeren. AquaMinerals heeft laten zien dat zij een cruciale rol kan spelen als grondstoffenmakelaar en als ontwikkelaar. AquaMinerals kan Delfland helpen bij het vinden van duurzame en rendabele afzetroutes voor teruggewonnen grondstoffen en het vermarkten daarvan. Ook bij het opstellen van businesscases en value cases over dit thema kan AquaMinerals een rol spelen.

Op basis van de huidige inzichten hebben wij de volgende kansen om samen met AquaMinerals te verkennen:

- Groengas: wanneer de mobiliteitsector sterk gaat elektrificeren kan dit betekenen dat de inkomsten uit Groengas onder druk komen te staan. Het lijkt verstandig om daar op voorbereid te zijn en alvast alternatieve afzetmogelijkheden te bekijken.
- CO₂: verkenning vergroten afzetmarkt van het CO₂ dat wordt geproduceerd in onze Groengas-installaties. De afzet is nu beperkt tot glastuinbouw en zou kunnen worden verbreed naar bv de drinkwatersector. Tevens andere toepassingsmogelijkheden van CO₂ van waterschappen onderzoeken.
- Terugwinnen cellulose en fosfaat in de waterketen.
- Afzetmogelijkheden verkennen van roostergoed (uit AWZI's) en biomassa dat vrijkomt bij onderhoud van watergangen en waterkeringen.

Samenwerkingsvorm

Publieke organisaties die gebruik willen maken van de diensten van AquaMinerals moeten deze, bij opdrachten met een waarde boven een bepaalde drempel, in principe aanbesteden. De Aanbestedingswet kent daarop een aantal uitzonderingen. Wanneer Delfland aandeelhouder is van AquaMinerals, geldt de uitzonderingsconstructie "(quasi)inbesteden" in de Aanbestedingswet en kunnen onder een aantal voorwaarden opdrachten aanbestedingsvrij worden verleend aan AquaMinerals. Eén van de voorwaarden voor deze uitzondering is dat AquaMinerals ten hoogste 20% van haar totale omzet mag halen uit opdrachten van niet-aandeelhouders. De andere twee voorwaarden betreffen het samen met de andere publieke aandeelhouders toezicht uitoefenen alsof het een eigen dienst betreft en er mag geen sprake zijn van directe participatie van privaat kapitaal in de rechtspersoon.

AquaMinerals BV heeft zelf geen verwerkingscapaciteit, maar verbindt producenten aan de afzetmarkt. Jaarlijks vermarkt AquaMinerals momenteel ongeveer 210.000 ton grondstoffen. Vanwege de hierboven genoemde aanbestedingsregels stuurt het bedrijf actief op het voorkomen dat de 20% grenswaarde wordt overschreden. De ontwikkelingen op het gebied van circulaire economie gaan snel en de ambities van de 21 waterschappen in Nederland zijn groot. Gezien de specifieke expertise van AquaMinerals is het reëel om te verwachten dat partijen een steeds groter beroep gaan doen op de diensten die AquaMinerals kan leveren. De 20%-grens zal dan snel bereikt wordt door opdrachten van niet-aandeelhouders zoals waterschappen die niet of nog niet deelnemen en andere partijen. Om maximaal gebruik te kunnen maken van de diensten die AquaMinerals kan bieden, is het daarom verstandig om als zesde waterschap aandeelhouder te worden.

16) Bijlagen

- 1. Toetredingsovereenkomst Delfland
 - 1a. Participatieovereenkomst 2018
 - 1b. Statuten
 - 1c. Akte van Uitgifte
- 2. Afwegingskader Nota Verbonden Partijen

Onderwerp Aandeelhouderschap AquaMinerals
Dossiernummer 2354

De verenigde vergadering van Delfland,

op voordracht van dijkgraaf en hoogheemraden van dinsdag 9 november 2021,
dossiernummer 2354;

gelezen het positieve advies van de commissie waterveiligheid en waterketen.

Overwegende dat:

1. Delfland graag circulair en duurzaam wil zijn;
2. Reststromen en grondstoffen uit het waterbeheer duurzaam en lucratief wil verhandelen;
3. AquaMinerals individuele 'ontzorging' biedt in combinatie met de juiste competenties, expertise en schaalvoordelen door collectieve vermarkting van reststromen en grondstoffen.

Gelet op:

Artikel 77 van de waterschapswet

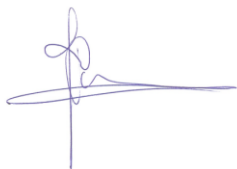
Besluit:

- I. Akkoord te gaan met het aankopen door het college van 653 aandelen AquaMinerals BV tegen een bedrag van € 70.000,-.
- II. Een uitzondering te maken op hetgeen daarover is opgenomen in de Nota Verbonden Partijen en de directeur Ontwikkeling namens Delfland af te vaardigen naar de aandeelhoudersvergadering van AquaMinerals BV.
- III. Kennis te nemen van de Toetredingsovereenkomst en de Participatieovereenkomst met AquaMinerals BV.

Aldus besloten in de openbare vergadering van donderdag 16 december 2021.

De verenigde vergadering voornoemd,

de Secretaris,

ir. P.C. Janssen

de Voorzitter,

dr. P.H.W.M. Daverveldt